

Un xai i dos llops

Estudi del model polític contemporani i les seves alternatives democràtiques

Marc Esquirol Cano

2n de Batxillerat E

Tutora: Clara Soler

Escola Pia Sarrià

Índex

1.	Introducció	pàg. 2
2.	El sistema “democràtic” contemporani	pàg. 4
2.1.	Desmentint la democràcia.....	pàg. 4
2.2.	Anàlisi del sistema de govern representatiu.....	pàg. 8
2.2.1.	La manca de representació fidel.....	pàg. 9
2.2.2.	El sistema en legislacions.....	pàg. 10
2.2.3.	La partitocràcia i el “parlament”.....	pàg. 11
2.2.4.	La incoherència del vot.....	pàg. 15
2.2.5.	Desemascarant la plutocràcia.....	pàg. 18
2.2.6.	Efecte del capitalisme en els sistemes de govern.....	pàg. 21
2.3.	Conclusió	pàg. 24
3.	La democràcia directa	pàg. 25
3.1.	La democràcia atenesa.....	pàg. 25
3.2.	Democràcia atenesa aplicada als nous temps.....	pàg. 28
3.3.	Perills de la democràcia directa.....	pàg. 30
3.4.	Democràcia com a totalitarisme.....	pàg. 33
3.5.	Conclusió.....	pàg. 35
4.	L’aristodemocràcia o democràcia iris	pàg. 36
4.1.	L’ <i>ekklesia</i> virtual.....	pàg. 36
4.2.	La democràcia líquida.....	pàg. 37
4.3.	A la recerca del vot racional i l’home lliure.....	pàg. 38
4.4.	Àgora, una xarxa social.....	pàg. 39
4.5.	Conclusions.....	pàg. 41
5.	Conclusions del treball	pàg. 41
6.	Font, bibliografia i agraïments	pàg. 43

1. Introducció

La política és la part de la filosofia que estudia la forma en què s'organitzen les comunitats humanes. Aquesta disciplina estableix les bases sobre les quals construirem la nostra vida i, per això, és tan important per mi -i ho hauria de ser també per a tothom- que n'he fet la peça angular del meu treball de recerca. La política influenciarà o marcarà les hores, edats i raons per les quals treballaré, si em podré permetre una casa, com s'educaran els meus fills, quant de temps podré dedicar a la meva família, com seran tractades la meva mare, germana i amigues en ambients socials i professionals, el tracte que rebran els meus pares de vells, els càstigs d'aquells que s'equivoquin, la qualitat de les meves vacances, la meva atenció mèdica, i per tant, fins quan viuré... Ara que tinc 17 anys, gairebé 18, miro cap endavant, entenc la rellevància de la política en el meu futur i intento imaginar un món que està per construir.

El sistema polític ha estat creat, amb el temps, per persones o equips de persones com nosaltres, i per aquesta raó tenim el dret de replantejar-ho. És una idea molt simple, però, a vegades tendim a pensar que les coses ja han estat donades.

És mentida aquell lema que diu: "les normes estan per a trencar-les". No, les normes no estan fetes per a ser trencades, sinó, no tindria sentit acordar-les entre tots, però s'hauria d'entendre que les normes estan per a ser qüestionades. Amb el conflicte polític català, tendim a escoltar repetidament un argument: "la llei és la llei".

Què se n'hauria fet de les sufragistes, Ghandi, Martin Luter King, Alexander Graham Bell, Isaac Newton, Charles Darwin, Marie Curie, Pablo Picasso o Renee Descartes si haguessin pensat que la llei és la llei i que el món és com és? La societat evoluciona gràcies a persones que es replantegen el seu entorn i que treballen per millorar la vida de la seva comunitat.

Durant la meua vida, vull treballar per a poder deixar el món una mica millor de com l'he trobat, és un dels sentits que he donat a la meua existència, afegir els meus grans de sorra a la història de la humanitat. Amb això no tracto d'insinuar que el següent treball de recerca és de rellevància històrica, no. Humilment, el que he intentat, com a **hipòtesi de recerca**, ha estat descobrir allò que grinyola del sistema polític on vivim i, al final, esbossar un model polític alternatiu.

Per tal d'aconseguir portar a terme aquesta hipòtesi de recerca, m'he plantejat diferents **objectius**:

- . Definir i diferenciar el sistema de govern representatiu de la democràcia directa.
- . Analitzar i trobar les principals problemàtiques del sistema de govern representatiu.
- . Definir la democràcia directa a través de la democràcia atenesa.
- . Considerar la democràcia com a model per la societat contemporània.
- . Crear un sistema alternatiu que solucioni les problemàtiques dels dos models anteriors.

La **metodologia** que he seguit ha estat la d'adquirir coneixements de diferents fonts, sobretot d'enciclopèdies digitals, i relacionar-los per a desenvolupar noves idees.

El treball està dividit en cinc capítols incloent aquesta introducció i la conclusió. A la resta, hi trobarem una anàlisi del sistema on vivim, una anàlisi de la democràcia directa aplicada al nostre segle i per últim, la proposta d'un model polític alternatiu.

Si, a principis de l'any passat, vaig decidir aquesta temàtica pel treball, va ser per a desenvolupar un raonament polític i per a entrenar, una de les meves futures aspiracions que és la d'escriure assajos i articles d'opinió professionals, relacionats amb la política, en un futur. Les meves idees han anat evolucionat al llarg del treball i ara em sento més a prop de conèixer la meua posició política. Abans de començar la recerca, semblava tot més fàcil, però, un cop iniciada, m'ha semblat que la política és com una caixa de Pandora que, entre tots, hem d'intentar dominar per a construir una societat millor.

2. El sistema “democràtic” contemporani

2.1 Desmentint la democràcia

Tota idea ha de ser qüestionada, fins i tot la nostra democràcia; en el moment en què no qüestionem aquest sistema polític, es transforma en un totalitarisme com qualsevol altre. Hem de procurar replantejar constantment el nostre entorn per a intentar evolucionar, si el concepte “evolució” existeix.

Des de l'èxit de la conquesta de la democràcia al món occidental, després dels moviments dictatorials a Europa durant la segona guerra mundial, se'ns ha imposat, amb calçador, la idea que la democràcia és ideal i, és més, que vivim en una democràcia. Qüestionar aquestes dues proposicions sembla pecat, puix és anar contra el dogma. Però si dogmatitzem la democràcia, si ens és imposada com a base del nostre raonament polític, si qüestionar-la sembla que no està admès dins la nostra forma de pensar, digueu-me, on són els valors democràtics?

Vivim en democràcia? Per a respondre a aquesta pregunta primer cal saber quin és el concepte que s'amaga darrere aquesta combinació de deu lletres. Per aquest motiu he recopilat diferents definicions i n'he extret conclusions.

He trobat que la paraula democràcia és polisèmica i que, per tant, simbolitza dos conceptes diferents encara que semblants. Això provoca que pensem que vivim en la primera, que tenim idealitzada, quan de veritat vivim en una falsa democràcia que ha robat el mateix nom. He dividit les diferents definicions en tres grups, les que parlen d'una democràcia on el poble és sobirà, les que parlen de què la sobirania del poble ha de ser executada mitjançant els representants i les que comprenen els dos conceptes. A continuació, en ordre, mostro els diferents tipus de definicions per a demostrar que el segon hauria de tenir un altre nom i que si realment volem una democràcia, hauríem de mirar com aplicar les "definicions de tipus 1" a la realitat.

Democràcia de tipus 1 o la vertadera democràcia

Tenint en compte que el mot democràcia prové del grec δημοκρατία (dēmokratía) "poder del poble" a partir dels ètims δῆμος (dēmos) "poble" i κράτος (krátos) "poder", considero que les següents definicions, que corresponen amb aquesta etimologia, són les de la democràcia real.

“Sistema de govern basat en el principi de la participació igualitària de tots els membres de la comunitat en la presa de decisions d’interès col·lectiu.” -

DIEC¹

“Forma de gobierno en la que el poder político es ejercido por los ciudadanos.” -**RAE²**

“Sistema polític on el poble intervé en la presa de decisions d’una forma participativa i igualitària.” -**Wiktionary en català³**

“Doctrina política que propicia la participación del pueblo en el gobierno.” -**Wiktionary en castellà⁴**

“La democràcia és una forma d’organització de grups de persones, la característica predominant és que la titularitat del poder resideix en la totalitat dels seus membres, fent que la presa de decisions respongui a la voluntat col·lectiva dels membres del grup.” - **Viquipèdia en català⁵**

El sistema en el que vivim no respon directament a aquestes definicions en les que hi manca un personatge que és el representant. El poble no exerceix el poder polític ni respon sempre a la seva voluntat col·lectiva.

---

¹ Diccionari digital de l’Institut d’Estudis Catalans.

<https://mdlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=democr%E0cia&operEntrada=0>

² Diccionari digital de la Real Academia Espanyola. <http://dle.rae.es/?id=C9NX1Wr>

³ Diccionari universal i lliure de sistema wiki en català.

<https://ca.wiktionary.org/wiki/democr%C3%A0cia>

⁴ Diccionari universal i lliure de sistema wiki en espanyol. <https://es.wiktionary.org/wiki/democracia>

⁵ Pàgina de la viquipèdia consultada el 3 de juliol de 2017.

<https://ca.wikipedia.org/wiki/Democr%C3%A0cia>

Democràcia de tipus 2 o la falça democràcia

Lluny de la potser utòpica democràcia vivim en un sistema que respon a les següents definicions, que no mereixen el mot democràcia com a substantiu, són conceptes diferents. Cal destacar, que pel fet que no la consideri una democràcia, no implica que sigui un millor o pitjor sistema, que el descrit anteriorment.

“Una democràcia és un sistema polític on els ciutadans escullen a través d’eleccions lliures les persones que han de tenir el poder.” -DIDAC⁶

El poble no té el poder si no que el cedeixen a aquestes persones.

“Doctrina política en favor del sistema de gobierno en que el pueblo ejerce la soberanía mediante la elección libre de sus dirigentes.” -WordReference⁷

“Democracy is a system of government in which people choose their rulers by voting for them in elections.” -Collins Dictionary⁸

(La democràcia és un sistema de govern en el qual la gent tria els seus governants votant per ells a les eleccions.)

Veiem que la diferència és notòria, el poble delega el poder polític a uns governants.

Definicions de tipus 3

Hi ha definicions que contenen els dos conceptes de democràcia i ens són útils per a distingir les diferències.

“Doctrina política que defensa la intervenció del poble en el govern₍₁₎ i en l’elecció dels governants₍₂₎.” -Diccionari.cat⁹

Destaco la diferència entre la intervenció del poble en el govern i l’elecció de governants, seran aquests qui durant un període de temps tinguin el poder atorgat pels ciutadans, que el deleguen.

---

⁶DIDAC, diccionari de català. <http://www.dicdidac.cat/cgi-bin/escolx.pgm>

⁷ Diccionari digital Wordreference. <http://www.wordreference.com/definicion/democracia>

⁸ Edició digital del Collins Dictionary, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/democracy>

⁹ Diccionari.cat. <http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0040371>

“A form of government in which the supreme power rests with the people and is used directly by them or by their elected agents under a free electoral system.”

(Una forma de govern en què el poder suprem recau sobre el poble i és utilitzat directament per ells₍₁₎ o pels seus representants₍₂₎ escollits sota un sistema electoral lliure.)

En aquest exemple veiem clarament el contrast entre aquestes dues democràcies. La primera la defineix com a poder que és exercit directament pel poble i la segona, en canvi, pels seus representants.

Trobo que és primordial, doncs, que, com a mínim en aquest treball de recerca no tornem a donar-li la categoria de democràcia al sistema que s'amaga darrere les definicions de tipus 2. El llenguatge és l'eina que fem servir per analitzar el món i si simbolitzem amb el mateix nom a dos conceptes diferents, és fàcil confondre's i pensar que vivim en una democràcia. Abans d'acabar de concloure la diferència entre les dues idees i de restaurar a la falsa democràcia el nom que li pertoca, m'agradaria emfatitzar la importància de nomenar tot pel seu nom, i el "delicte" que pot suposar robar un símbol per a simbolitzar una altra idea.

El moviment nacionalista alemany liderat per Adolf Hitler és cèlebre pels seus innumerables crims contra la humanitat, entre molts d'altres, el recordarem per ser un dels lladres d'art més gran de la història. Des d'obres de Van Gogh, Murillo, Degas, Vermeer, Miguel Ángel, Rafael, Matisse, Delacroix, Rodin, Toulouse-Lautrec i també és responsable de la destrucció de fins a catorze obres de Gustav Klimt, considerades *art degenerat*. Però tot i així, amb tots els respectes cap a l'artista austríac, penso que el robatori i la destrucció de l'esvàstica, per la opinió pública del món occidental, ha estat un dels pitjors crims nazis contra la humanitat. Ens han enretirat un símbol de pau, de fortuna, un emblema de budistes, taoistes, juinistes i hinduistes que ara ens transmet idees d'odi, racisme, guerra i ens fa pensar en els assassinats en massa. Sempre mirarem amb mals ulls el lauburu basc, van robar un símbol amb anys d'antiguitat i li van canviar totalment el significat. Això fa que rebutgem el símbol i que d'aquesta manera també quedin oblidades les idees originals. En el món occidental com a mínim, ja ha agafat un altre significat. Mai no

penjaria una esvàstica del balcó i de primeres em sobta veure-la en estàtues budistes, quan allà representa la petjada de Siddartha Gautama.

L'estàtua del Buda Yishan a Guanyun, Xina

En menor mesura, quan posem el nom de democràcia als dos conceptes discutits anteriorment, també anul·lem aquell que no és dominant, aquell que estem menys acostumats a sentir. Si no estigués satisfet amb el sistema on visc, pensaria, doncs, que no ho estic amb la democràcia. Però això no inclourà la de tipus 1, la democràcia pura, ja que és una altra.

En el sistema on vivim, la sobirania no està en mans del poble sinó que cedim aquesta sobirania a uns governants. Seran ells qui ens portin el timó durant un període de temps determinat sense respondre a un estricte programa electoral. Vivim en un sistema molt allunyat de la democràcia pura, vivim en un sistema de govern representatiu.

2.2 Anàlisi del sistema de govern representatiu

Oficialment a aquest sistema se l'anomena democràcia representativa; però reitero que li hauríem de negar el mot democràcia, puix la sobirania no recau en el poble sinó que és delegada a partits polítics que actuen de representants.

Partint de la premissa que el govern treballa per garantir el benestar de la majoria dels ciutadans d'una organització política i que un sistema representatiu treballa per representar en un parlament els ciutadans, a continuació enumeraré i analitzaré aspectes d'aquest sistema que malmeten i corrompen aquestes dues premisses

inicials. Qüestionaré si hi ha realment una representació, si el govern pensat en períodes és correcte, si funciona el sistema partitocràtic, la validesa del parlament i finalment l'efecte del capitalisme i la publicitat en aquest sistema de representació.

- **La manca de representació fidel**

L'individu sa és sempre ideològicament complex i és impossible que sigui representat fidelment per un partit polític.

Imaginem que en el poble de l'Esquirol es vol pintar l'ajuntament d'un color i organitzen un referèndum per escollir-lo. A setmanes de la votació s'organitzen dos partits polítics, uns defenen que s'ha de pintar de blanc i els altres de blau. Analitzant el panorama polític un se sent confús, pensa que la façana hauria de ser vermella i no només vermella sinó vermell escarlata. Com molts ciutadans es troben en una postura similar, surten al carrer un 23 d'agost i s'estableix el partit defensor del color vermell. Aleshores probablement, satisfets, votariem aquesta opció encara que no ens representés en la nostra complexitat. Tot i votar el representant del color vermell ens hauríem de sentir tergiversats, puix que ningú representaria el nostre singular escarlata, voluntat que quedarà muda, tot i tenir com a mínim una sola veu.

Aquest exemple es fa molt més dramàtic en la política real on els partits no només s'encarreguen d'una qüestió sinó de moltes i de molt diferents. Ocupació política fiscal, pensions, sanitat, educació, model econòmic, model territorial, polítiques socials, medi ambient, immigració. També és cert que existeixen més partits que tres colors i que tothom té el dret de crear-ne un però haurien d'haver-hi gairebé tants partits com persones perquè hi hagués una representació fidel de la població. Com això és impossible, potser seria millor prescindir de representants o bé donar l'opció al ciutadà de delegar o no el seu vot.

Per acabar de demostrar aquesta idea mencionaré un exemple real. Al març de 2017, quan al congrés dels diputats espanyol es va posar sobre la taula la legislació entorn l'amputació de membres en els gossos, el Partit Popular afirmava, teòricament representant a gairebé un 38% de la població, que les

cues del millor amic de l'home podien resultar perilloses tant pels amos com els mateixos animals, sobretot per a aquells que es dediquen a la cacera a conseqüència de l'anomenat “*efecto látigo*”. Així pretenien reafirmar que la mutilació de cues havia de continuar sent legal. Realment desconec si un 38% de la població està d'acord amb aquesta postura, però el que sé amb certesa és que no tots els votants del partit popular estan d'acord i que, per tant, com a mínim en aquest assumpte, no estan sent tots representats. Sí, la població no exerceix el poder sinó que el cedeix.¹⁰

Per tant, el govern representatiu falla en representar el ciutadà real, de naturalesa complexa.

- **Sistema en legislacions**

Vivim en una societat canviant que accelera a un ritme veloç, brusc i de manera exponencial. Durant els quatre anys de legislatura, el país pot patir infinitat de canvis acompanyats per diferents ideologies en els votants. El poble ha d'acceptar les lleis dels governadors, tot i estar totalment en contra, no serà fins a la fi de la legislatura, en quatre anys, que podran rectificar o bé reafirmar la seva posició política. Després de les eleccions, el parlament es distancia dels votants, que accepten una forma de totalitarisme durant el període de temps determinat.

Hi ha molts conflictes, crisis, que sorgeixen d'un dia per l'altre i demanen una solució imminent. Situacions que el votant no podia ni imaginar quan dipositava el sobre dins l'urna. Un sistema de govern on el poble exercís el seu poder, seria aquell en el que el poble tingués una veu immediata i poder real sobre l'actualitat.

Si considerem un sistema de govern representatiu amb legislatures, perquè fos fidel a les ordres del ciutadà de peu, els partits haurien d'obeir estrictament un llarg programa electoral ple, no de promeses, sinó de requisits. Però si s'apliqués un sistema així, els mandataris no serien gents flexibles als canvis de la societat.

---

¹⁰ Article de La Vanguardia. “*El PP defiende mutilar el rabo a los perros por seguridad ante el “efecto látigo”*” <https://goo.gl/3jT2RE>

Un sistema en legislatures és totalment incompatible amb un sistema on el poble tingui un poder real.

Això sí, també hi ha un problema que contradiu l'anterior i cal que sigui considerat. Molts cops les solucions o millores proposades en un govern s'haurien de planejar en anys vista i, en aquest cas, els és impossible a causa dels curts períodes. Això és molt notable en l'educació pública; l'educació d'un nen hauria de seguir un pla fet a 18 anys vista i en canvi, jo mateix, de 17 anys, he patit 7 ministres¹¹ d'educació de dos partits diferents que s'han anat alternant, PP i PSOE. Això pot suposar un gran problema en altres àmbits, perquè s'inverteix molt en projectes que potser queden aturats en la pròxima legislació, limita molt a l'hora de fer política. Un exemple podria ser a Estats Units el pla *Obamacare*, totalment aturat pel nou president Donald Trump.¹²

És un dels grans reptes a l'hora de construir qualsevol organització política. El sistema en legislacions dins una democràcia suposa una paradoxa; si per un costat deixem que la població decideixi al moment, ens hem d'oblidar de fer projectes a llarg termini i les lleis estaran molt més subjectes a les emocions; en canvi, si totes les lleis són constitucionals, serem esclaus del nostre passat, cal trobar l'equilibri.

- **La partitocràcia i el “parlament”**

La preocupació principal davant d'un sistema organitzat en partits és que defensi més els seus interessos que no l'interès general. No es tracta d'una preocupació sense fonaments, puix que constantment coneixem casos de corrupció, com el 3% de Convergència o el cas Gürtel¹³.

Un partit és una organització política que representa en el Parlament a un grup de persones o a una ideologia concreta. Segons els vots que obtingui la

---

¹¹ Ministre d'educació d'Espanya.

https://es.wikipedia.org/wiki/Anexo:Ministros_de_Educaci%C3%B3n_de_Espa%C3%B1a

¹² Diari El País. *Trump golpea a los más pobres al acabar con subsidios del Obamacare (14/10/17)*
goo.gl/zq9NFc

¹³ Cas de corrupció del PP, presumpte delictes de finançament irregular.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Cas_G%C3%BCrtel

formació en les eleccions, aquests tindran més o menys poder dins del Parlament, que funciona com una forma de regular el poder.

La idea inicial del Parlament, suposo, va ser la de discutir mesures. Els ciutadans de carrer estem molt més oberts a l'aprenentatge, molt més oberts a la dialèctica que no pas els nostres representants polítics. La dialèctica no ha de ser mai una manera de quantificar qui és millor o el més fort sinó un camí per arribar a la veritat, per a arribar en política a mesures que beneficiïn el bé comú. Però per a entrar en un estat de dialèctica real, s'ha d'estar obert a què l'"oponent" pugui mostrar la veritat, s'ha de ser humil davant aquesta, deixar enrere la persona i que siguin les idees les que es barallin entre elles. El líder mai no s'imposa sinó que s'alça per la naturalesa de la raó. Si el parlament es transforma en una simple eina de regular el poder i no en una àrea per a debatre, estem molt allunyats del creixement i perdem l'oportunitat de trobar solucions que siguin bones per a totes les parts. És cert, però, que potser les formacions polítiques no poden estar obertes al creixement, han de tenir una postura ferma, tossuda, perquè si no, fallarien al compromís establert amb l'opinió que un dia van tenir els votants. Altre cop ens trobem amb el problema de la poca flexibilitat que tenen els partits polítics i com no representen fidelment la població. Els vots de la població serveixen a les formacions per a tenir més lloc al Parlament on, segons la quantitat assolida, imposen les seves idees com aquell qui crida més fort i no mitjançant la raó. Per tant, la formació no s'ha de preocupar tant per a beneficiar els integrants de l'estat sinó per a atreure el major nombre de votants que alhora els donarà més diners.

La votació de la Llei de Transitorietat al Parlament, amb l'hemicycle mig buit per l'absència dels diputats de Ciutadans, PP i PSC / Marta Pérez (EFE)

Aconseguir aquests votants i, per tant, una part de la delegació de la sobirania nacional és la prioritat dels partits i no tant el bé del país; això farà que es perpetui el seu poder, però no que millori la qualitat de vida de la majoria de l'estat.

Aquesta prioritat d'aconseguir vots necessita un alliberament de càrrega ideològica. Tornant a l'exemple dels colors, el partit polític que defensi els colors clars serà més aclamat que no els del vermell i molt més que els de vermell escarlata. A l'hora de votar els partits "de colors clars" cedim encara més poder de decisió a les entitats, ja que tenen molta més llibertat dins el marc presentat en les eleccions. Actualment les promeses electorals agraden a tothom i són, gairebé sempre, irrefutables. Els polítics prometen ocupació, llibertat, benestar... Com es podrien discutir aquestes idees? Pura demagògia. El politòleg alemany Otto Kichheimer, anomena aquests partits com a "Catch-all parties"¹⁴, una traducció literal seria "partits atrapa-ho-tot", fent referència al fet que es dediquen a atrapar el màxim nombre de votants possibles però acceptant aquesta pèrdua de càrrega ideològica. Un gran exemple d'aquest tipus de partits seria el partit polític català presentat a les eleccions del 2015 anomenat "Junts pel sí"¹⁵. El ciutadà que votava aquest partit es manifestava a favor de la independència de Catalunya, però renunciava a opinar sobre totes les altres qüestions de l'estat, ja que dins aquesta formació hi havia moltes ideologies i molt diferents. Cert, però, que aquest partit era temporal i actuava dins una comunitat autònoma i no sobre un estat independent. Després de la declaració d'independència del 27 d'octubre i l'aplicació de l'article 155, la formació no participava a les eleccions del 21 de desembre.

Podríem descriure com a "catch-all party" també a gairebé tots els partits del panorama polític contemporani perquè és la tendència que els funciona. Tots, qui més qui menys, accepten una pèrdua de la càrrega ideològica per a englobar l'opinió de més ciutadans durant les campanyes electorals, encara

---

¹⁴ Pàgina de Wikipedia, *Partido atrapa todo* consultada el 8 d'agost de 2017.

https://es.wikipedia.org/wiki/Partido_atrapa_todo

¹⁵ Pàgina de Wikipedia, *Junts pel Sí* consultada el 8 d'agost de 2017.

https://es.wikipedia.org/wiki/Junts_pel_S%C3%AD

que després, dins el Parlament, potser es regeixen per una ideologia concreta.

Podríem analitzar el cas concret de *Convergència Democràtica de Catalunya*, que des de l'inici del procés independentista ha fet malabarismes per a no perdre l'electorat de centre polític que el recolzava. Es tracta d'un partit polític que ha passat de pactar els pressupostos amb el *Partit Popular*, el 2011¹⁶, a pactar amb la *Candidatura d'Unitat Popular* el 2016¹⁷. Ha passat també de tenir com a soci principal la formació *Unió Democràtica de Catalunya*, partit demòcrata cristià, a comptar amb *Esquerra Republicana de Catalunya*, d'ideologia republicana i socialista. També, per a esquivar casos de corrupció, com el de la família Pujol¹⁸, ha hagut de canviar la seva imatge, de *CDC* a *Partit Demòcrata Europeu Català*, fundat el juliol del 2016, que a les eleccions d'enguany, del 21 de desembre, s'ha tornat a descartar per la vinculació amb ideologies com la del diputat Santi Vila, catalanista no nacionalista que segueix apostant pel pacte al marge de l'ordenament¹⁹, i ha apostat per la candidatura que es presenta sota el nom *Junts per Catalunya*, la llista del president Puigdemont.

Evolució de la imatge sota la que es presenten integrants d'un mateix partit a través dels anys

En molts casos, hi podem trobar que les ideologies entre integrants d'un partit són diferents entre elles. Aquestes diferències es van fer evidents en la crisi del PSOE²⁰ d'entre 2016 i 2017 que va enfrontar a partidaris de Pedro Sánchez, Susana Díaz i Patxi López, també per exemple entre les cèlebres

¹⁶ Article de La Vanguardia (10/06/11). Mas y Sánchez-Camacho sellan el pacto CiU-PP para los presupuestos. <https://goo.gl/49KAMT>

¹⁷ Article el Periódico. (09/01/2016) <https://goo.gl/87EuEy>

¹⁸ Cas de corrupció vinculat a l'expresident Jordi Pujol i fundador de CDC

¹⁹ Article elMón (12/11/17). Santi Vila anuncia un "pas al costat" si el PDeCAT continua per la via unilateral. <https://goo.gl/2gFPqd>

²⁰ Article RTVE noticias. (12/0317) Elecciones primarias en el PSOE Díaz, Sánchez o López: ahora sí, empieza la guerra en el PSOE por Ferraz. <https://goo.gl/DmcpLf>

discrepàncies entre Pablo Iglesias i Iñigo Errejón²¹; però aquestes diferències ideològiques són molt més evidents a peu de carrer, entre els votants, sobretot perquè la majoria de la població es guia per la imatge que es crea el partit mitjançant campanyes de màrqueting i no tant pels seus credos.

Els partits polítics actuals s'adapten a la demanda ideològica del mercat de ciutadans i deixen enrere el seu bagatge ideològic que sembla no ser tan important com la rendibilitat de l'empresa.

Dins aquesta democràcia és impossible tenir un vot racional, la veu de tots els ciutadans és muda, bé tots no, l'oligarquia que viu de les institucions polítiques té una veu que parla en nom de tots.

- **La incoherència del vot**

Com s'explica el vot irracional de la població? I no em refereixo pas a que el vot del poble sigui incorrecte, no; no sóc ningú per a fer aquesta afirmació, però sospito que hi ha un vot incoherent entre els votants, tinc la hipòtesi de que hi hagi una distància entre la ideologia del governat i el que decideix votar a l'urna i em preocupa que la propaganda política, que utilitza la fal·làcia i la demagògia, tingui un gran pes en aquesta afirmació.

La propaganda política no busca passar per la raó, pel pensament crític, dels espectadors sinó per les emocions mitjançant la demagògia. Els discursos demagògs són aquells que apelen a les emocions, prejudicis, pors i esperances amb la finalitat que els governats acceptin programes i promeses que són utòpics, gairebé impossibles a la pràctica. D'alguna manera, podríem simplificar-ho com a mentides simples de veritats complexes, mentides que no passen per la raó i que només busquen agradar. Un polític que discursés només mitjançant la seva veritat i arguments racionals, seria incòmode i probablement intel·ligible per al ciutadà de carrer.

---

²¹ Article elMundo. (06/02/17) Pablo Iglesias e Iñigo Errejón: las claves de una amistad rota <https://goo.gl/739TwX>

La demagògia és alimentada per la ignorància i és molt perillosa a causa dels mitjans de comunicació actuals que penetren molt a fons en la societat contemporània.

Analitzem per exemple la tornada d'un spot de Ciutadans en forma de rap realitzat per la campanya de les eleccions generals del 2016²²:

"A partir de ahora cambio, a partir de ahora igualdad, a partir de ahora libertad, que se va a volver a poner de moda".

Aquests dos objectius d'igualtat i llibertat són gairebé irrefutables en el context contemporani, són paraules que agraden a tothom i que no els diferencien de cap altra formació política, ja que lògicament demanaran el mateix. En política el més fàcil és sempre determinar el que vol fer l'entitat i el més difícil és determinar el com ho vol fer. Ciudadanos aposta per la igualtat i llibertat, però com arribarà a aquestes fites? És una tornada totalment buida de contingut ideològic. Comença amb aquesta voluntat de canviar, però és totalment banal posar-la, canvi cap a on?

Del mateix spot, analitzem també la següent estrofa:

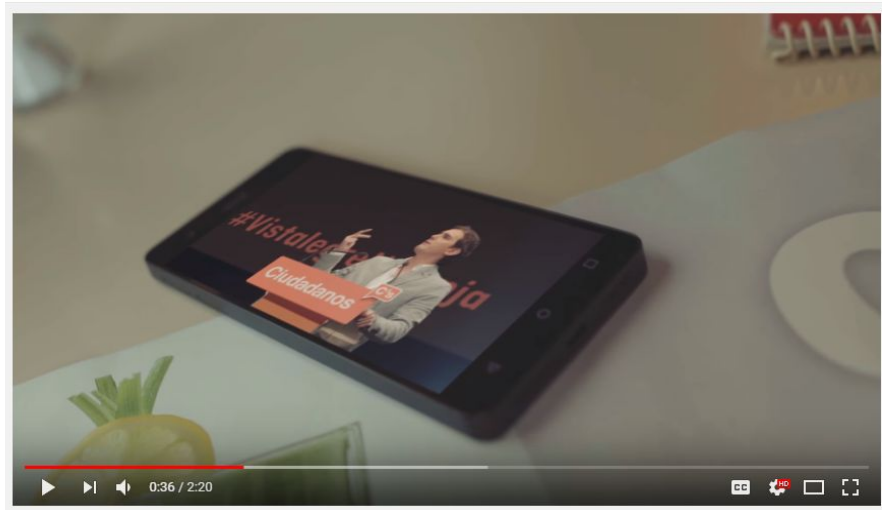
"Les pido que votemos por la dignidad, el reconocimiento y el esfuerzo de nuestros antepasados, de nuestros abuelos, de nuestros padres, de la gente que ha sabido levantarse durante mucho dolor, de la gente que ha sabido levantarse después de sufrir, de la gente que ha sabido darse la mano después de una España dividida en bandos".

L'anunci assumeix que votar-los a ells significa respectar l'esforç dels nostres avantpassats, però per què? I altre cop, que ens diu això sobre la ideologia política que segueix el partit en qüestió? La formació de ciutadans està molt caracteritzada per mullar-se poc a l'hora de posicionar-se en l'espectre polític, com ja hem conclòs abans, com més ho fessin, menys votants tindrien. Bé, a finals del procés d'independència sembla que aquesta tendència està canviant i

---

²² Vídeo a YouTube (22/06/17). *A partir de ahora - Spot C's Elecciones Generales 2016*

busquen el vot de la dreta més constitucionalista. Últimament podem trobar discursos més de dreta que els del Partit Popular.

Captura de l'spot de ciutadans "A partir de ahora" per les Eleccions Generals de 2016

Actualment, Colgate, Fairy, Ikea, Frigo, Nestle, utilitzen estratègies molt similars a les d'En comú podem, Esquerra Republicana, PNV... Estratègies que en un sistema capitalista cerebro, ja que el mercat no deixa de ser un joc on s'imposa el millor estratega, però aquest joc, no hauria d'entrar dins la definició de democràcia contemporània, ja que la malmet, fomenta el vot irracional.

Un dels recursos que s'acostumen a utilitzar en la propaganda política és la polarització. Simplifiquen la realitat i la polaritzen en termes com "bo i dolent", "correcte i incorrecte"... Separen la població en grans grups oposats quan la realitat és que ideològicament no estem tan separats. Aquesta polarització és la causa de les guerres civils. El que aconseguen és no haver de defensar amb raonaments la seva formació política sinó atacar l'altra formació amb fal·làcies i raonaments simplistes, és més fàcil desmuntar una idea que no crear-ne una de millor. En l'actualitat, a conseqüència del conflicte català, es manifesta molt aquesta polarització simplista. Per un costat, hi ha un front comú que exposa les seves idees en contra la independència de Catalunya i, per l'altre, un front antagònic que veu el 155 com un ens apocalíptic. Sentim poques veus que ens informin dels arguments racionals de les dues

posicions polítiques, la majoria dels seus discursos apel·len al sentiment nacionalista, a la idea romàntica de democràcia i a la de llibertat.

Des del meu punt de vista, mentre hi hagi propaganda política hi haurà demagògia. Vivim en estats completament demagògs a causa de les campanyes i propaganda política que s'hauria d'eradicar per a donar preferència a les idees per sobre de les marques.

Totes les formacions polítiques haurien de gaudir de la mateixa visibilitat i haurien de tenir una proposta política fixa perquè el ciutadà pugui votar lliurement segons les ideologies sense ser moguts per raonaments que van més enllà.

Entenc que les formacions han d'aconseguir visibilitat però aquesta hauria de ser igual per a tots, l'ideal seria que tots llegíssim els programes electorals, i que amb pensament crític analitzéssim quina és la millor opció per al nostre país. Hauríem de donar més importància a aquests programes que no tant a la imatge dels partits i menys a la del líder de la formació, no són més que funcionaris que haurien d'executar les lleis decidides pel poble.

- **Desemascarant la plutocràcia**

Hi ha una frase d'Alexis de Tocqueville que diu: *"No temo al sufragi universal, ja que el poble votarà sempre el que se li digui. Davant de diverses opcions, el que tingui més diners farà que la seva sembli l'única, l'única de correcta"*²³. Vivim en un sistema polític on se'ns diu: *"Tothom ha de tenir una opinió pròpia!"* I, hipòcritament, tot seguit: *"Aquí la teniu."* El sistema de propaganda política, com ja he esmentat en l'anterior capítol, no incentiva ni el diàleg, ni el pensament propi, sinó que s'encarrega d'administrar-nos les opinions sense que les hàgim de processar. Però la implementació d'aquestes "ready-made opinions" surt molt car als partits polítics, necessiten un capital per a poder cobrir aquestes grans despeses.

Qui finança aquestes campanyes polítiques? Qui són els qui mitjançant aquest finançament volen aconseguir la nostra cessió de sobirania? I si el

---

²³ Frase extreta del llibre: *De La Démocratie en Amérique (1835-1840)*

poder d'aquesta "democràcia" recau en les organitzacions que financen els partits polítics?

Hem de pensar que les grans empreses estan molt subjectes a les lleis del territori on actuen i és lògic que vulguin fer servir la seva gran influència per a canviar-les. Vivim en una societat governada per l'alta burgesia. Ha sigut una tendència totalment natural des de l'aparició d'aquesta classe, que ha passat per l'assassinat dels reis durant la revolució francesa i l'assassinat de déu durant el segle XIX fins que s'han transformat en amos i senyors d'aquesta societat ludòpata. Les grans empreses són molt poderoses sobretot si estan relacionades amb els mitjans de comunicació que esdevenen els ulls del poble i tenen la capacitat de silenciar i hiperbolitzar els esdeveniments, també en el cap dels espectadors. Hi ha una interdependència entre el poder econòmic, mediàtic i social.

Ara mateix, aquesta oligarquia és la sobirana dels estats i no nosaltres. Si considerem aquesta hipòtesi com a certa, hauríem de negar-li el nom democràcia a aquest sistema, però també el de "sistema de govern representatiu". Vivim en una plutocràcia.

Una plutocràcia²⁴ és un sistema d'organització oligàrquic on el poder recau sobre la minoria dels més rics. Analitzem aquest sistema plutàrquic que es produeix a través del finançament privat dels partits polítics i la influència mediàtica d'algunes entitats.

Abans de prosseguir amb l'anàlisi però, volia aclarir, que amb la següent hipòtesi, que potser és més de caràcter conspiratiu, no tracto d'assenyalar el govern espanyol com a plutocràtic sinó de posar sobre la taula un perill, un altre possible buit, dins el concepte del sistema de govern representatiu.

Repassem. Les formacions polítiques necessiten el màxim nombre de vots per a mantenir o aconseguir més llocs al parlament i així assegurar la rendibilitat de l'empresa. Per tant, necessiten atreure el vot del ciutadà i ho

---

²⁴ En grec, πλουτοκρατία "poder en mans de la riquesa" a partir del grec πλοῦτος (plou̐tos) "riquesa" i κράτος (krátos) "poder".

fan, sobretot, a través de propaganda política que necessita de molt capital. A les eleccions generals espanyoles de 2015 el partit popular es va gastar fins a 12,7 milions d'euros,²⁵ va ser la formació que va gastar més, potser malbaratats considerant que es van acabar repetint les eleccions. Contrasta amb la formació Podemos que se'n va gastar 3, que tampoc són pas pocs. Existeix una forta necessitat de finançament per a poder cobrir aquestes grans campanyes electorals; sense elles no gaudirien de la mateixa visibilitat i els seria més difícil fer córrer les estratègies demagògiques abans esmentades.

Necessiten el suport de grans elits econòmiques per a gaudir de la seva influència mediàtica i/o de les seves prestacions econòmiques per a influir en el vot de la població i aconseguir la sobirania de l'estat. Aleshores, s'estableix una relació de clientelisme polític entre ambdues parts. A canvi d'aquestes prestacions, el mandatari haurà de retre comptes amb aquestes empreses "afiliades" i si tenen prou capital, s'establirà una relació asimètrica favorable a les empreses prestadores que podran manar sobre el mandatari a raó dels tractes realitzats anteriorment i en vista de possibles tractes futurs. Aquestes oligarquies plutòcrates estan en la posició d'exigir favors i realitzar amenaces. Els interessa nodrir-se de beneficis econòmics canviant les legislacions al voltant de la seva activitat.

Els partits polítics, per tant, podrien acabar sent només intermediaris, màscares, d'aquesta relació "poble-plutocràcia". Posseïm la sobirania de l'estat i, enganyats, la cedim a aquestes grans empreses.

Aquest sistema oligàrquic es veu personificat en la figura del polític i empresari italià Silvio Berlusconi, fundador i president del cèlebre grup de comunicacions audiovisuals "Mediaset", primer ministre italià durant tres anys i amb 8.000.000.000 dolars de patrimoni net²⁶. En un sol personatge, hi podem veure encabida aquesta interdependència entre poder econòmic, mediàtic i polític.

---

²⁵ Article EL PAÍS. (12/04/16). *Los partidos se replantean el coste y duración de las campañas electorales.* <https://goo.gl/uJDxLx>

²⁶ Patrimoni net en dolars consultat a The Richest el 10 d'octubre de 2017 (<https://goo.gl/74LTRS>)

Silvio Berlusconi a Rai 1, canal de televisió nacional i competència directa de Mediaset.
(Imagoeconomica)

Tots ens hauríem de mirar el melic i preguntar-nos per què votem a qui votem, per qui hem estat influïts? La tria del representant no esdevé a través del pensament crític, usen el poder econòmic i mediàtic per a publicitar-se i transformar-se en poder polític. Vivim en un sistema oligàrquic, en una plutocràcia.

- **Influència del capitalisme en el sistema de govern**

Com pot ser que hi hagi entitats que busquin deliberadament corrompre el poder per a tenir més diners? On és aquí l'ètica? Perquè aquesta no atura l'egocentrisme d'alguns individus i els recorda que decisions com aquestes poden influir en la població humil i treballadora de carrer? Com és que les entitats polítiques, que haurien de representar una ideologia concreta, s'adapten a un mercat de votants per tal de garantir la rendibilitat de l'empresa?

La política mai no podrà estar exempta de corrupció mentre es consideri un servei que ha de ser remunerat. No pot tenir, de cap manera, el mateix tracte, ni les mateixes condicions que qualsevol altre projecte empresarial, sinó, actuant segons la mateixa naturalesa, buscarà els beneficis econòmics per a l'entitat més que assegurar el bé comú en l'organització del país.

En primer lloc, és evident que el partit ha de respondre amb una pèrdua de càrrega ideològica o en un canvi d'idees al mercat de voluntats del poble, si

no acabarien caducant, no tindrien tants beneficis econòmics i, com totes les empreses, els partits polítics busquen el creixement.

D'altra banda, com també he esmentat anteriorment, els partits polítics necessiten fer tractes econòmics amb altres entitats per a poder rebre la seva influència mediàtica o econòmica i així aconseguir els vots de la població. Aquestes entitats accepten aquests tractes immorals de clientelisme polític o bé perquè necessiten aquests diners per a sobreviure o bé per pura gola ludòpata.

La moneda corromp el sistema democràtic. L'èxit del capitalisme recau en la ludificació que penetra dins de la competitivitat humana i l'anhel de destacar per sobre la resta.

Albert Camus, des del meu punt de vista, fa una molt bona anàlisi del sentit de la vida mitjançant la filosofia de l'absurd i el mite de Sísif. Aquest personatge mitològic, rei d'Efira, és castigat per Zeus amb la tasca d'empènyer una roca des de la base fins a la cima d'una muntanya. Sempre que aconseguix arribar-hi, la roca cau, ell ha de baixar la muntanya i tornar a realitzar la fita. D'aquesta manera el castiga amb una eternitat d'incomptables esforços en va. Albert Camus relaciona la tasca d'empènyer la roca amb totes les fites que ens posem en vida i també equipara els seus esforços banals amb els nostres. L'ésser humà, malgrat la seva dedicació i treball, arribarà a un mateix punt, la mort.

Però d'altra banda, també cal imaginar a Sísif en aquest mateix "espai-temps", en aquesta muntanya on l'afany mai no serà reconegut, però sense l'obligació de realitzar dia rere dia la feixuga tasca d'empènyer la roca. No seria una vida molt avorrida, una vida sense finalitat? I si en el món mitològic de Sísif els déus no són més que veus dins el seu cap, i si Zeus no és més que un *alter ego* de Sísif que s'autoimposa aquesta tasca per a donar un sentit a la seva vida? Veig la roca com un consol davant l'absurditat de la vida, la societat no és més que un conjunt de roques com la de Sísif, també autoimposades.

L'ésser humà necessita acceptar una base de mentides, creades per nosaltres mateixos, per a tapar la idea de l'absurd i construir-hi a sobre la realitat que acceptem i vivim.

La societat no és més que aquesta mentida que, entre tots i amb el temps, hem creat per a donar un fals sentit a l'existència, no és més que un seguit de reptes, tradicions i normes autoimposades que ens distreuen i consolen davant una vida sense sentit, rituals quotidians que són meres distraccions davant una vida que espera la mort. En el fons, ningú no es creu aquesta màscara, però tots actuem sota els papers que ens han estat atorgats. Dins d'aquesta vida fútil, durant segles s'han desenvolupat diferents raons a viure, una d'elles i potser la més exitosa és el capitalisme. Vivim a conseqüència i pel capitalisme, com un peix que es mossegarà sempre la cua.

Una de les múltiples raons del seu èxit és la seva ludificació. Sísif no fa de la seva roca un joc? En aquest cas es tracta d'acumular punts, el que en té més gaudeix d'un millor estatus social, de més drets i menys deures. Com més ens acostem al cim, augmenta la sensació que arribem al final, augmentem el nostre ritme, però es tracta d'un horitzó sense final. Tots sentim la necessitat d'abandonar la intensitat de les nostres tasques i escollim la ruta errònia per a abandonar-les, volem guanyar el joc per a sortir-hi. La gola que empeny alguns cap a fer diners, cap a sumar punts, és per tant un tipus de ludopatia. El pitjor és que es tracta d'un joc al qual tots estem obligats a jugar i en el que tots sortim des de caselles diferents. La dificultat del joc és exponencial, tot i que tots tenim l'oportunitat de guanyar punts i pujar en la jerarquia social, aquells que ja tenen més punts, els serà més fàcil guanyar-ne encara més.

Aquells amb més punts tenen més poder per sobre els que en tenen menys. En un món en què tothom vol guanyar punts, aquells que en puguin donar més seran els grans reis.

Si haguéssim de categoritzar aquest joc, jo l'etiquetaria com un joc d'estratègia. Una d'elles, per a les grans empreses que poden fer-ho, és el clientelisme polític que descrivia en l'apartat anterior.

Representació il·lustrada de Gustave Doré del mite de Sísif.

Crec que la humanitat ha de ser conscient d'aquest joc i entendre altre cop els diners com a simple moneda de canvi. Repeteixo, com a simple moneda de canvi, no com a sistema que dóna valor a l'individu. L'acumulació de diners per una part de la població i l'escassetat per a l'altra part és totalment ridícula.

La política del futur ha de ser una activitat sense ànim de lucre, només així s'eleva a la categoria que mereix estar i se separa, d'una vegada per totes de la corrupció motivada pels beneficis econòmics.

2.3 Conclusions

El sistema de govern representatiu, com a sistema democràtic erra a l'hora de representar les ideologies de la població i el seu sistema partitocràtic no fomenta el vot racional sinó que pretén aconseguir una cessió de sobirania a través d'arguments demagògics.

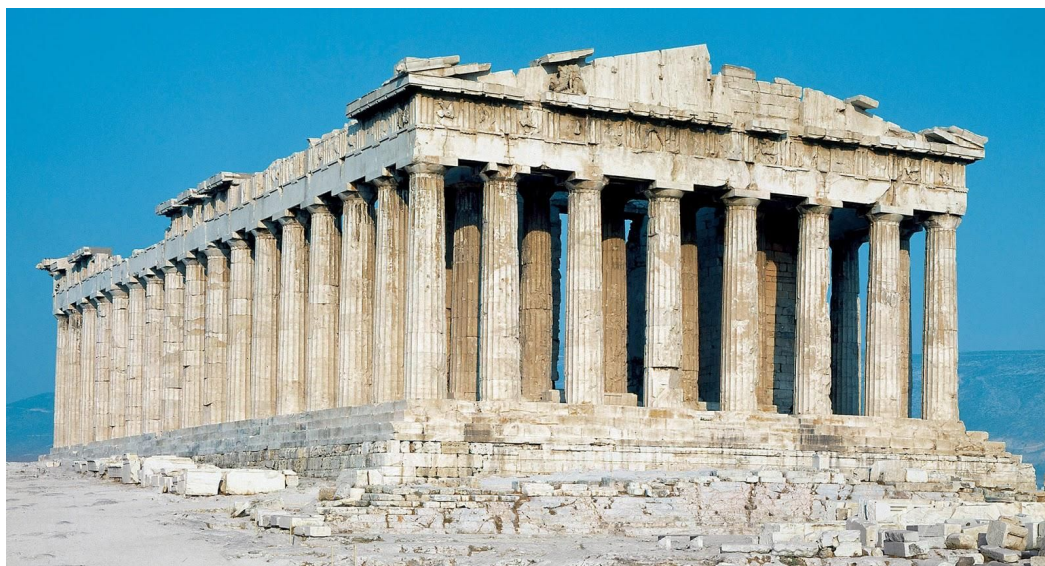
Com a sistema polític, comporta el risc que els representats actuïn per interessos particulars, que la interdependència del poder econòmic, mediàtic i social, faci servir la política com a font lucrativa en comptes de treballar pel benestar social.

3. La democràcia directa

La solució, davant les problemàtiques del sistema de govern representatiu abans esmentades, podria semblar aparentment simple; eradicuem la posició dels representants polítics i creem o restaurem de nou la democràcia pura per exercir la sobirania nacional d'una manera més directa i representativa. Però, si la solució fos tan senzilla, faria anys que viuríem en l'illa utopia. Abans de voler aplicar aquest sistema, cal analitzar en què consisteix, com s'aplica aquesta sobirania popular, i sobretot, si és més efectiu a l'hora de governar un país envers el sistema analitzat en el capítol anterior.

3.1 Democràcia atenesa

Si, en contra del que pensàvem, la democràcia no és el sistema en el qual vivim, què és i que se n'ha fet d'ella? La resposta la podem trobar entre ruïnes, a la seva terra natal, a l'antiga polis d'Atenes a la regió de l'Àtica. Perquè, qui millor que els seus progenitors per explicar-nos allò que van idear? Instaurat sota la firma de l'arcont Clístenes al voltant de l'any 508 aC, aquest sistema és realment democràtic, amb el sentit ple de la paraula, puix que la sobirania residia en la veu del mateix poble sense cap tipus d'intermediari.

Partenó d'Atenes a l'actualitat

Cal tenir en compte, abans de començar a descriure el funcionament d'aquest sistema, que en aquesta democràcia, quan considerem que tots els ciutadans voten, només incloem a aquells que eren considerats lliures (homes majors d'edat que havien completat la formació militar, fills de pare i mare atenesos, i que tinguessin els papers en ordre) i que, per tant, excloem a dones, estrangers, esclaus i tots aquells que devien diners a la polis. Però això no ens ha de servir, en cap cas, per a desacreditar els antics grecs, doncs cauríem en una fal·làcia *ad hominem* i cal contextualitzar-ho tot en l'espai-temps on succeeix. No tracto de justificar-los, és hipòcrita que, per un costat, apel·lin a la idea de llibertat d'expressió i igualtat davant la llei i que després neguin el vot a les persones segons el seu gènere i classe. Però això no treu què van canviar per sempre el paradigma polític, entre molts altres paradigmes, i van servir com a model per la creació de les democràcies contemporànies.

En el seu sistema, en comptes de votar a un representant perquè acudeixi al parlament en nom d'un col·lectiu, són els mateixos ciutadans de la polis qui acudien en massa a l'assemblea (en grec, ἐκκλησία i, a partir d'ara transliterat en *ekklesia*) a exercir el seu dret i responsabilitat de votar les legislacions de la ciutat. Aquest cop sí que és el poble el que mostra el seu vot singular en cada una de les votacions i, el que és més fascinant, els ciutadans no només voten sinó que també proposen el que es votarà, exposen les seves posicions en públic i hi ha un debat real a la recerca de la idea de bé i justícia universal. Els ciutadans no només opinen sobre la legislació, sinó que desenvolupen la legislació. Es tracta d'un Parlament, també en el sentit literal de la paraula. En el nostre sistema, els representants no poden moure's gaire respecte de la seva posició ideològica determinada, no poden debatre oberts a arribar a una idea diferent de la que s'havien compromès amb els electors. En contraposició, a la democràcia atenesa predomina la paraula i és a través dels arguments que s'intenta trobar l'opció correcta. ὁ βουλόμενος (translitterat Ho boulomenos) es deia, tothom qui ho desitjava tenia l'oportunitat de proposar, debatre i votar les legislacions.

Cal remarcar la magnitud d'aquestes assemblees que contenien unes 6.000 persones dels 30.000 - 60.000 ciutadans lliures que tenia la ciutat, es tracta de nombres molt alts per l'època, hem de considerar que altres ciutats que eren potències, com Corint, tenien uns 15.000 homes adults.

L'administració de l'estat estava formada per un miler de magistrats que s'encarregaven d'executar totes aquelles lleis aprovades en assemblea, eren empleats del poble, sempre submisos a les decisions de la majoria. Bona part d'aquests càrrecs s'escollien a sorteig d'entre tots aquells que s'hi presentaven. El nivell d'implicació en política era alt a la Polis i gairebé tots els ciutadans passaven per l'administració un cop a la vida. L'elecció per sorteig dels magistrats treia importància al seu nom i cognom i la donava al seu treball que mai no havia de qüestionar la voluntat dels ciutadans. Una mesura interessant per evitar la corrupció i acumulació de poder era que els alts càrrecs només podien ser exercits un cop a la vida. A més, aquests funcionaris estaven molt vigilats i havien de passar per controls tant quan entraven en política com quan hi sortien. Qualsevol tipus de malvestats o acte de desobediència podia ser castigat, fins i tot, amb penes de mort.

Gràcies al fet que la població té la sensació que la seva implicació en política té un poder real sobre la seva ciutat, es crea una cultura a la recerca del coneixement. Satisfent la necessitat dels habitants d'aquesta Atenes, arriben filòsofs d'arreu, com els sofistes, per a ensenyar als ciutadans a pensar i a votar correctament. D'aquesta manera, es creen les cèlebres escoles: l'Acadèmia de Plató i el Liceu d'Aristòtil i apareix el mot *idiota* (en grec, ἰδιώτης) per a denominar aquells que no formaven part voluntàriament de l'activitat política i sols es preocupaven dels seus assumptes particulars.

A grans trets, la democràcia atenesa i l'actual es poden comparar de la manera següent:

	<u>Democràcia atenesa</u>	<u>Democràcia actual</u>
• Poder <u>executiu</u>	• <i>Ekklesia</i>	• <u>Parlament</u>
• Poder <u>legislatiu</u>	• Magistrats	• Govern
• Poder <u>judicial</u>	• Tribunals populars	• Jutges

Concloent i contraposant la democràcia atenesa amb el sistema de govern representatiu, podem observar que, en contra del nostre sistema, hi ha una representació individual i fidel que dóna veu a tots els ciutadans, que no hi ha un sistema de legislacions sinó que el sistema discuteix els problemes contemporanis amb les opinions contemporànies, que a l'assemblea realment es debat i no serveix com una simple forma de mesurar el poder i, el més important, que la ciutadania s'implica molt en els afers de la ciutat. Podem dir que a Atenes es vivia en una experiència democràtica real i immersiva, i també observem, que és quan els ciutadans s'involucren plenament en política, que la democràcia funciona.

3.2 "E-democracy"

Ara que coneixem la democràcia real, per què no intentem mimetitzar-la i aplicar les seves fórmules adaptant-les als temps moderns? Per què no creem assemblees on puguin acudir comunitats senceres per a decidir sobre el seu futur?

El primer impediment que se'ns podria plantejar és l'espai. Potser podríem trobar un espai físic per a gestionar un petit municipi però a l'hora de decidir per una comunitat de persones tan gran com Espanya, amb 36,5 milions d'electors, és impossible. En les últimes eleccions generals, el 26J, van anar a votar més de 24 milions de persones, això voldria dir que necessitaríem construir un espai equivalent a uns 243 estadis del FC Barcelona perquè tots hi poguessin cabre. Per a fer-nos una idea de les magnituds faria 11.000 metres d'altura, tant com l'Everest i el Teide junts. Aquesta idea seria encara més ridícula a escales més grans com són els Estats Units, l'Índia, la Xina o les Nacions Unides. Un espai físic també suposa un problema que ja es trobaven a la polis grega, el desplaçament, que fa que no tothom tingui les mateixes facilitats d'assistir a l'*ekklesia*. Aquest problema es maximitzaria en llocs com Indonèsia que està composta per 17 508 illes.

Quan els pensadors del segle XVIII intenten aplicar les fórmules de la democràcia atenesa es troben amb aquesta dificultat, l'espai físic, i arriben al sistema de govern representatiu perquè un col·lectiu pugui ser representat en un espai concret. Però, ara, al segon mil·lenni, aquest problema s'ha eradicat, podríem crear espais virtuals accessibles a tothom i sense límits d'assistència.

Taylor Swift, en un sol dia, va aconseguir reunir 43 milions d'usuaris a l'espai virtual "YouTube" on s'estrenava el seu videoclip anomenat "Look what you make me do", en canvi el Palau Sant Jordi té un aforament màxim de 18.000 persones. Aquesta és una de les moltes altres evidències de què el món està canviant i que votar en paper es veu fora de lloc en l'època del píxel i la computació. Tenim la tecnologia per a crear *ekklesies* virtuals per a exercir la sobirania nacional de forma directa.

Comptem per exemple amb el blockchain, un sistema de xarxes descentralitzades que ha permès l'existència de les criptomonedes, com el bitcoin, gràcies al fet que la xarxa no passa per un sol nucli sinó que es distribueix entre diversos i, per tant, només pot ser modificada si més del 50% dels ordinadors estan d'acord. Aquest avantatge frenaria la manipulació de dades, ja que estan exposades i no es poden canviar si la majoria de nuclis no ho vol. La tecnologia del blockchain, a part de permetre la creació de les assemblees, també obre les portes al concepte del DNle, que ha de fer front a la possible usurpació de la identitat i assegurar que cada ciutadà només disposa d'un vot. En paral·lel a l'espai on es proposin i es votin les diferents legislacions, també hi podrien haver fòrums per a debatre les diferents propostes i ordenar els diferents arguments per nombre de vots, que li donaran rellevància, d'aquesta manera la població es podria informar dels diferents arguments abans d'efectuar la votació. No cal dir que seria molt important un equip de policies experts en la plataforma, hackers, per ser efectius contra possibles amenaces.

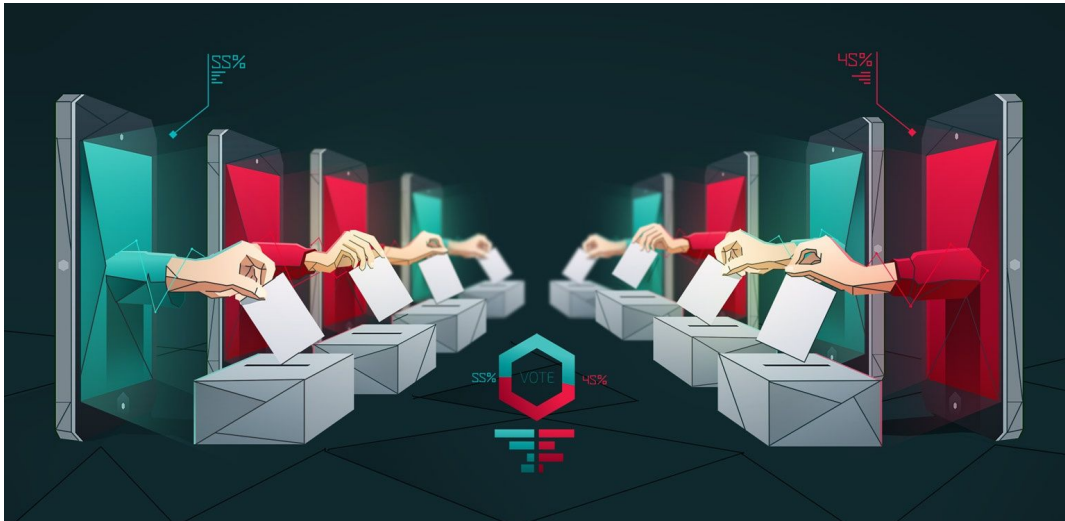
Ja hi ha plataformes com *DemocracyOs*²⁷ on, actualment, intenten que *ho boulomenos* (qualsevol qui vulgui) pugui proposar, debatre i votar les mesures que els semblen pertinents per a la ciutat. És molt interessant com aquest projecte en particular va intentar aconseguir poder real al govern de la ciutat de Buenos Aires l'any 2013 on es van presentar amb un partit polític sota el nom de Partido de las Redes²⁸. El que pretenien era aconseguir el màxim nombre de llocs a la cambra per a votar proporcionalment segons els resultats de la seva assemblea dins la plataforma. Imagino així la transició d'un sistema de govern representatiu cap a una democràcia directa digital. La plataforma entra al Parlament com un partit polític i

---

²⁷ Informació extreta de la pàgina web de la plataforma: <http://democracyos.org/>

²⁸ Informació extreta de la pàgina web de la formació política: <http://partidodelared.org/>

després respon, amb els mateixos percentatges, a la voluntat de l'ekklesia, on els usuaris voten cada una de les legislacions que es posen sobre la taula.

Il·lustració d'Andrés Moncayo sobre la democràcia digital

D'aquesta manera, podríem arribar a construir una democràcia atenesa per aplicar-la a grans comunitats de persones, la tecnologia hi és i la voluntat de recuperar aquest sistema polític que tenim idealitzat potser també, aleshores, per què no l'hem realitzat ja? En to revolucionari podríem afirmar que, si no s'ha fet encara, és perquè aquells qui tenen els diners per fer-ho, les oligarquies plutòcrates, no tenen l'interès, ans el contrari. Si els que tenen el capital a les mans volguessin, ja s'haurien realitzat les infraestructures i sensibilització necessària per crear la democràcia directa digital. Però la classe social que posseeix el capital no està pas interessada, i potser tampoc, aquells qui posseeixen el coneixement.

3.3 Crítica a la democràcia directa

No crec en un sistema polític perfecte, així i tot, hem d'anar en direcció de trobar-lo. *"Caminar cap a una utopia és tan útil com caminar cap a un horitzó, és impossible arribar al final però serveix per caminar"*, va dir Eduardo Galeano. I encara s'ha de caminar molt, no ens quedem amb la idea romàntica que posa la democràcia com a ideal. No hem de buscar aquell sistema que representi millor la població sinó el més efectiu que asseguri el benestar de la comunitat. La democràcia és populista, satisfà,

més en la teoria que en la pràctica, la necessitat universal de poder sobre les nostres vides, la necessitat de llibertat individual, però potser no és el sistema més efectiu per assegurar l'ordre i pau de les comunitats socials.

La democràcia atenesa té èxit a l'hora de manllevar el poder dels que executen les legislacions, però no el cedeix a tothom per igual sinó a aquells que controlen el do de la paraula, la demagògia. Els ciutadans grecs a l'*ekklesia* voten aquelles propostes defensades pels millors oradors, que manipulen les proposicions per a transformar-les en certes. A més, també estaven influenciats pel teatre de l'època i la popularitat del que proposava la legislació. A la polis d'Atenes, la paraula té més pes que la raó i troben la virtut en guanyar debats, en fer veure a l'altre la raó i no tant en trobar conjuntament una raó universal.

Restes arqueològiques actuals de la tribuna dels oradors de la Pnix, on es reunia l'assemblea de ciutadans a l'antiga Atenes.

A *La República*, Plató ens alerta del perill de la demagògia dins la democràcia, ens ho exemplifica amb un venedor de dolços i un metge. El doctor és aquell personatge que, per a fer-nos bé a llarg termini, ens ha de fer mal a curt termini; donar-nos medicines amb mal sabor, causar-nos dolor... El venedor de dolços, en canvi, ens assegura que el bé a llarg termini del doctor és inexistent i que ell ens ofereix els caramels, que són un bé a curt termini però perjudicials per a la salut a llarg termini. Un cop presentat els candidats, Plató ens assegura que els ciutadans d'Atenes tendiran a escollir aquells que vinguin dolços per sobre els que vinguin

medicaments i que això es tradueix en vaques magres per a la ciutat. Ens diu que en les decisions polítiques no hi hauria d'haver lloc per l'emoció, només per la raó.

El poder, en la democràcia directa, no es distribueix per igual entre tots els membres de l'*ekklesia*, sinó que s'envia a aquells que parlen millor o tenen una millor imatge. Plató assenyala que els ciutadans són enganyats per aquests líders demagogs a conseqüència d'una manca de coneixement entre la població, que hauria d'aprendre a pensar abans de votar i indica que els governadors haurien de ser els filòsofs. "*No acabaran els problemes dins l'estat fins que els filòsofs esdevinguin reis o bé els reis, filòsofs.*"

Ens il·lustra aquesta preocupació sobre el coneixement dels electors en el símil del vaixell i la seva tripulació. Qui hauria de portar el vaixell? La majoria de la tripulació o aquells que hagin estudiat l'art de la navegació? Ens diu que l'estat hauria d'estar governat pels que tenen el coneixement, no creia en la sobirania popular, que segons ell porta cap a la tirania. Sense tabús, cal fer-se aquestes preguntes, encara que actualment vagin contra l'*status quo*; és lògic que Xavier Sala-i-Matín, professor de la universitat de Columbia, que ha dedicat tota una vida a l'estudi de l'economia, tingui el mateix vot que jo, un alumne de batxillerat, en afers de la seva especialització? La democràcia és el govern dels mediocres per sobre dels millors i, amb aquest governs, només arribaríem o arribem a destinacions mediocres.

Sense intermediaris que professionalitzin la política, la democràcia directa alimenta directament el poder de la plutarquia, de les oligarquies que tenen els diners. Si ja hem esmentat aquesta problemàtica en el sistema de govern representatiu, on s'escollien representants, el seu poder seria molt més notable en un sistema on s'escollís cada llei directament. Aquelles veus que dominaven les assemblees mitjançant la demagògia, ara ens dominarien amb els mitjans de comunicació. És contraproductiu eliminar aquestes estructures representatives per a cedir més poder a la població, la cediríem a les oligarquies que ja dominen el món.

No vivim a la Polis d'Atenes, vivim en una societat molt complexa que necessita especialistes que la puguin controlar. Els ciutadans de carrer no podem conèixer tot el que passa en un estat i és inevitable que votéssim per altres motius que no són els estrictament racionals. Per molt que millori el sistema educatiu no arribarem a

controlar mai totes les àrees, hem evolucionat tant que necessitem anys de preparació per arribar a una part molt específica del coneixement que ens deixen les generacions anteriors. Cal delegar competències a aquells individus que hagin estudiat les causes i coneguin les solucions.

A l'Antiga Grècia s'adonen que la democràcia només funciona amb la participació dels homes lliures, però s'equivoquen a l'hora d'escollir-los exclouent del sistema a dones, esclaus i estrangers. Al sistema de govern representatiu, també hi ha aquesta recerca de l'home lliure per a votar a les eleccions, però també erren a l'hora de triar-lo. Actualment hi ha una restricció de la democràcia per edats, es considera que arribada l'edat adulta, l'individu ja es lliure de votar sense ser submís a les idees dels pares o que ja ha rebut la suficient educació per a votar racionalment. És difícil trobar una millor solució, però evidencia la necessitat de coneixement per a exercir el vot en la democràcia.

L'aplicació de la democràcia atenesa als nostres temps seria un desastre absolut que allunyaria els governs de la raó i els posaria en mans de l'emoció motivada per les paraules d'aquells que controlin els mitjans de comunicació; però, d'aquella època, podem aprendre l'experiència democràtica que es va generar al voltant del sistema, que feia del sistema polític una forma de viure.

3.4 La democràcia, una forma de totalitarisme

Alguns veuran la democràcia com un ens antagònic als sistemes de govern totalitaristes, no és així, mentre en aquests governs hi ha una persona que domina per sobre les altres, a la democràcia és la majoria que domina sobre la minoria però també ataca, com l'altre, a les llibertats individuals; el ciutadà és submís a la voluntat general.

Les lleis sorgides de la democràcia també són imposades per la força de la majoria a les minories. El sistema democràtic és el sistema més popular, ja que diu atorgar poder a l'individu sobre la seva vida i les del seu voltant, acata a l'anhel universal de poder; però que sigui el més popular no significa que sigui el més efectiu.

En una comunitat de persones, és impossible la llibertat de tots els individus, hi ha d'haver un poder sobre tothom, puix que les llibertats excessives d'uns, ataquen a

les llibertats dels altres i cal una estructura d'estat, amb poder legislatiu, executiu i judicial, per a assegurar la vida en comú de la manera més harmònica possible. Sense una estructura d'estat, com proposen els corrents anarquistes, tornariem als règims senyorials i dominaria la llei del més fort. Per tant, cal triar un sistema de govern que limiti unes llibertats per assegurar-ne d'altres, si volem escapar de les lleis de la natura. La naturalesa humana tendeix al caos i la societat busca l'ordre. Ara, un cop acceptades aquestes proposicions, cal trobar la forma d'organització que sempre serà un organisme que limitarà les llibertats individuals per afavorir el col·lectiu.

La democràcia, com els altres totalitarismes, també és una forma d'imposició. En aquest cas, no d'una persona en singular sobre la resta sinó de la majoria de la població sobre la minoria. Hi segueixen havent uns governants i uns governats. Mai no s'ha de pensar que una comunitat de ciutadans, com els que donaven suport a règims imperialistes, són comunitats de necis, doncs podem trobar-hi arguments intel·ligibles. Per exemple, a Alemanya, per què haurien de preferir que els dominés una majoria ignorant que els havia portat a la humiliació de la Primera Guerra Mundial en comptes d'una figura gairebé divina que els prometia la lluna en un cove? Per què haurien d'haver triat els seus veïns mediocres davant d'un ésser excepcional? Òbviament no m'expresso des del meu punt de vista sinó que intento empatitzar amb els corrents de l'època. Avui en dia, podríem trobar persones que preferirien cedir la seva sobirania a personatges concrets per tal que no residís en les mans de la població en general.

Els creadors del sistema de govern representatiu tenien crítiques sobre la democràcia:

"La democràcia és com dos llops i un xai votant sobre el que han de dinar"- Benjamin Franklin²⁹.

"La democràcia no és més que aquella llei del carrer, on el 51% de les persones pot llevar-li els drets a l'altre 49%"³⁰- Thomas Jefferson

---

²⁹ Respecte a aquesta frase, hi ha fonts que no l'atribueixen al polític estatunidenc sinó a Gary Strand, Marvin Simkin o James Bovard. A <https://goo.gl/gLrijZ> podem trobar una discussió sobre l'assumpte.

³⁰ Encara que àmpliament està acceptada com a frase seva, a <https://goo.gl/xYHz2f> podem trobar una discussió que qüestiona la seva autoria.

Les frases parlen per si soles, és una imposició, sense necessitat d'arguments, de la voluntat de la majoria per sobre la de la minoria, que queda silenciada. Les classes baixes intentaran viure de les classes altes i viceversa. Si les majories no ho volguessin, les necessitats de comunitats més petites quedarien desateses. Això es solucionaria amb un canvi en la manera de veure el sistema. En una democràcia, és el ciutadà qui actua com a governador i hauria de comportar-se com a tal. De la mateixa manera que no seria ètic que un governador actués segons els interessos propis, tampoc ens ho hauria de semblar quan votem per als nostres. Cada un de nosaltres hauria de votar mirant pel bé del col·lectiu, només d'aquesta manera les necessitats de les minories, que la majoria consideri importants, podran quedar ateses correctament.

Davant la inevitable submissió a la qual estem sotmesos en viure en comunitat, el ciutadà només li queda escollir qui el dominarà, si una aristocràcia del coneixement o la majoria dels ciutadans. Penso que hem de fer un exercici d'humilitat i escoltar Plató, potser hauríem de delegar la nostra sobirania a aquells que han estudiat per a governar. Això sí, el ciutadà ha de tenir sempre la capacitat d'escollir els membres d'aquesta aristocràcia i d'exigir la màxima transparència per assegurar-se que es miri pel bé col·lectiu.

3.5 Conclusions

La democràcia no és bandera de llibertat, ni la imatge d'un model polític perfecte, és submissió a la majoria i erra a l'hora de prendre decisions racionals que afavoririen al bé col·lectiu. Així i tot, el poder ha de romandre en el poble que ha d'expressar la seva voluntat, la política ha d'actuar al servei del poble. Tots hauríem de ser capaços de decidir allò que ens agradaria, la finalitat, però potser necessitaríem professionals que ens guessin en el camí per arribar a aquesta finalitat escollida. És preferible estar governat pels millors, que no per la mediocritat. Això sí, d'entre aquesta classe dels millors, el poble ha de tenir en tot moment la capacitat d'escollir els que en formaran part i quan en formaran part.

4. L'aristodemocràcia líquida o democràcia iris

La destrucció és molt més fàcil que no pas la construcció, el que ha tardat anys a construir-se pot ser destruït en segons. Per aquesta mateixa raó, penso que un treball d'aquest caire quedaria incomplet sense intentar esbossar un sistema alternatiu que donés resposta a les problemàtiques trobades en els dos anteriors. El que he fet fins ara ha estat agafar un gerro, evidenciar que en són dos i desmuntar-los, a poc a poc, per a mostrar els seus punts febles. Ara, per acabar, cal dissenyar-ne un de nou amb les peces que funcionaven dels anteriors, un trencadís.

4.1 L'*ekklesia* virtual

La idea del Parlament en el sistema de govern representatiu és completament banal, no serveix per a debatre les diferents lleis sinó per a mesurar forces i, al segle XXI, per a mesurar la força d'una ideologia no fan falta funcionaris escalfant cadira, aplaudint i cobrant de l'estat. Actualment el Partit Popular compta amb 134 diputats d'un total de 350³¹ i això significa que la formació política, segons el sistema electoral, ha de representar aquest percentatge en les diferents decisions per obeir el vot, en aquest cas, de la població espanyola. A l'hora de votar una mesura, cal que hi siguin tots els diputats presencialment per a demostrar una mateixa opinió o els podríem comptar directament? Al final fan una funció simplement representativa i s'haurien de limitar a votar l'indicat per la població. No necessitem funcionaris en un Parlament físic per aixecar el braç, podríem legislar directament segons el percentatge de vots a favor i en contra de la població.

Un Parlament físic limita la flexibilitat del Congrés i, en conseqüència, la llibertat d'escollir en els electors, doncs, sempre hi ha un mateix repartiment, malgrat els diferents temes que es puguin posar sobre la taula. En una *ekklesia* virtual, hi podria haver diferents governs per a les diferents àrees que cobreix l'estat, un govern dedicat a la part econòmica, un altre a l'ecològica, defensa, educació, interior... Que

---

³¹Nombre de diputats escollits a: <https://goo.gl/jwM2rd>

hi hagi unes persones físiques acudint sempre al mateix seient, dificulta la llibertat de l'electorat a l'hora de votar.

L'espai virtual ens ofereix la possibilitat de ser més accessible a tothom i també canviant, també ens dona l'oportunitat per a crear diferents congressos per un nou tipus de diputat especialitzat. L'*ekklesia* virtual fomenta la diversitat i flexibilitat dels vots.

4.2 Democràcia líquida

La democràcia líquida és una forma de democràcia directa que inclou la possibilitat de delegació del vot revocable de forma íntegra i instantània. És un sistema que, fins ara, s'ha aconseguit posar en pràctica escasses ocasions i això fa que hi hagi diferents interpretacions de la teoria. Jo he fet la meva.

El sistema es troba just en l'equador de la democràcia directa i el sistema de govern representatiu, permet votar directament o bé delegar el vot a altres ciutadans o organitzacions polítiques, això comporta que el vot es pugui distribuir entre diferents delegats segons el camp de les diferents qüestions.

Serà més fàcil exemplificar-ho: podríem votar la *PACMA* perquè ens representés en aquelles qüestions referents als animals, a l'organització *Greenpeace* per a la resta de qüestions mediambientals, a Xavier Sala i Martín, que abans he mencionat, per a l'economia, al director del nostre antic institut per a les àrees d'educació, a un usuari de twitter per les qüestions d'empresa, a la nostra germana per les mesures de defensa de l'estat i, en canvi, en qüestions referents a la sanitat, votar directament.

Els delegats haurien de deixar constància a la plataforma amb anterioritat del que votaran i la seva argumentació per tal que els ciutadans puguin comprovar si segueixen estant d'acord amb la persona delegada. Aquesta cessió de sobirania és revocable en qualsevol moment i es pot canviar la delegació o escollir de votar directament. Els delegats amb més poder aniran canviant segons l'àmbit i amb el temps.

Els delegats actuen com un votant més, per tant, no cobren un sou de l'estat com els representants del sistema polític vigent. Si treballa argumentant les seves posicions

ideològiques a la plataforma, potser rebrà més delegacions, però no serà remunerat, es considera un servei voluntari a la comunitat. La involucració de la societat en una democràcia tan participativa és un deure dels ciutadans per fer que funcioni.

La democràcia líquida aconsegueix una representació fidel de la població i manté la professionalització de la política que és l'atribut més interessant del sistema de govern representatiu.

4.3 A la recerca del vot racional i l'home lliure

Per a assegurar el bon funcionament d'una democràcia, aquesta ha d'estar composta per persones lliures i la llibertat individual s'assoleix mitjançant l'educació. El vot ha de ser racional, pensant pel bé col·lectiu i mai no ha de venir estimulat per l'emoció.

L'home (en neutre) lliure en el sistema actual es busca a través de la restricció d'edat, però seria més efectiu si es pogués restringir el vot directament per coneixement. El "votar" hauria de premiar el treball que un ha dedicat a la seva formació, es tracta d'un dret però, com tot, va connectat amb responsabilitats que haurien de ser respectades.

Una democràcia líquida sense restriccions faria de Lionel Messi, l'home amb més poder polític del món. Es tractaria d'una democràcia liderada per les celebritats, per això penso que el senyor Messi només hauria de ser delegat en àmbits que necessitin un coneixement ètic i en aspectes esportius. També, una mesura que hauria de ser aplicada en aquest sistema és l'anonimat, tots els ciutadans haurien d'estar amagats sota un codi i s'hauria de triar aquells a qui es delega segons els seus estudis, les seves argumentacions i el seu historial de vots.

A l'hora de votar, s'ha de tenir en compte que hi ha decisions que només requereixen un coneixement ètic, que s'hauria d'ensenyar dins el període d'educació obligatòria, i altres que requereixen un coneixement tècnic.

Si deixem el vot en mans de tothom per igual, com creiem que anirà un país amb un 20% de fracàs escolar? Sobretot tractant-se d'un sistema educatiu que no es preocupa en absolut per a la formació del ciutadà crític...

No procuro, de cap manera, afirmar que s'hauria de negar el vot a aquells que no hagin acabat la formació obligatòria, però sí posar-ho com a requisit per a ser delegat i votar directament. Tothom podria delegar, però no tothom ser delegat. Aquells que haguessin demostrat el coneixement tindrien el dret a votar directament i la resta a delegar a aquests que voten directament. Aquestes són idees tecnòcrates, però a diferència del govern que proposa Plató, el poble té la capacitat d'escollir els membres d'aquesta tecnocràcia, que s'encarregaran de desenvolupar aquelles legislacions que necessitin un coneixement superior.

Aquest sistema, per a ser just, ha d'anar acompanyat d'una molt bona educació pública i no només enfocada a l'època de la infantesa sinó a tota la vida. El ciutadà s'hauria de poder formar sempre, si no queda desvinculat del món contemporani. Acompanyant aquesta educació universal, que sens dubte també passaria per plataformes digitals, hi hauria un seguit d'exàmens que avaluessin el coneixement del ciutadà per a poder exercir de delegat en una àrea específica. En el sistema educatiu públic, cal crear un ciutadà crític com a mínim i després deixar-li l'opció a especialitzar-se per a poder esdevenir delegat.

La societat ha d'assegurar el dret a l'individu a ser cigala, però, alhora ha d'intentar premiar les formigues, perquè les cigales es comportin o es transformin en elles.

Creant aquesta democràcia líquida que propicia el coneixement, aconseguim professionalitzar la política i donar rellevància als millors, però mantenint en el poder del poble l'elecció d'aquests "millors".

4.4 Àgora, una xarxa social

Imagino, per tant, la democràcia del futur com una xarxa social semblant a Twitter. L'experiència democràtica que van aconseguir els grecs, hauria de ser modernitzada i universalitzada a través de les noves tecnologies. He escollit el mot "Àgora" perquè m'agradaria que les idees del centre comercial, cultural i polític de l'antiga Atenes, equivalent al fòrum romà, es transportessin al nostre segle a través de la nova plataforma.

En primer lloc, trobarem usuaris amb codis (@MC521) que protegiran la seva identitat per assegurar que hi hagi vot secret i evitar pressions fora la xarxa. Dins els perfils d'aquests usuaris, trobarem els diferents cursos que acreditin el seu coneixement, un historial de les seves votacions i un espai on podrà penjar totes les seves argumentacions.

Possible logotip de la plataforma

També hi haurà un espai on es trobarà un calendari amb els referendums més propers i dins de cada referendum trobarem, abans del dia de les votacions, un fòrum on els usuaris podran argumentar les diferents posicions on els comentaris s'ordenin per popularitat. Podrem aleshores delegar, si ho volem, el nostre vot a usuaris amb els que estiguem d'acord amb la seva postura o simplement seguir-lo per estar al corrent de les seves properes argumentacions.

En cada un dels referendums, hi trobem els delegats professionals que estan a favor de cada posició per poder-los delegar el vot si així ho decidim.

El que farà la majoria del ciutadans és delegar permanentment el seu vot a usuaris o organitzacions per a poder despreocupar-se, però tindran la responsabilitat de seguir aquells a qui han delegat, per assegurar que continuen escollint acord amb la seva voluntat.

Qualsevol usuari pot proposar un referèndum i aquest serà atès per l'*ekklesia* virtual sempre que obtingui un nombre mínim de firmes. Com en la polis d'Atenes, en aquesta xarxa social no només es votaran les legislacions sinó que es desenvoluparan les legislacions. Pel que fa al poder executiu, mimetitzaria la democràcia atenesa, penso que és genial deixar-lo en mans de professionals a l'atzar que puguin ser castigats si no obeeixen a la plataforma. Pel poder judicial, en canvi, la població hauria d'escollir diferents estructures de professionals que facin complir la legislació sortida de l'Àgora.

En paral·lel a la xarxa, hauria d'existir una plataforma de cursos que eduquessin la població que vulgui ser educada i un sistema d'avaluacions universals que acreditin el coneixement.

Cal recordar que, perquè la plataforma tingués un poder polític real, es crearia un partit polític que faria d'eina per a representar en el Parlament la voluntat de la plataforma. Si aquest sistema obtingués una majoria absoluta, podria substituir el Parlament físic per aquesta nova plataforma.

4.5 Conclusions

L'aristodemocràcia líquida o democràcia iris mitjançant la xarxa social "Àgora" tampoc és un sistema perfecte, probablement hi podríem trobar mil i un problemes sobretot quan el desenvolupéssim més a fons. Per tal que fos just, l'hauria d'acompanyar un sistema educatiu públic molt desenvolupat, tothom hauria de tenir les mateixes oportunitats de participar-hi i educar-se tant com volgués. Una de les polítiques que afavoririen aquest sistema, és la implementació d'un model econòmic que permetés pagar sous als bons estudiants.

És essencial que fem l'exercici de pensar en nous models polítics, encara que no siguin perfectes. Hem de plantejar-nos sempre el món que ens rodeja per a desenvolupar-ne un de millor. La política, la forma com organitzem les comunitats de persones hauria de ser molt important per a tots, marca el nostre nivell de vida.

5. Conclusions generals

S'ha d'afrontar aquest final amb ambigüitat, per un costat, el treball s'acaba amb la conclusió, però per l'altre, la tasca de trobar el model polític que ens apropi a la utopia no ha fet més que començar.

S'han aconseguit complir tots els objectius que es proposaven a la introducció. En primer lloc, s'ha diferenciat el concepte de democràcia i sistema de govern representatiu, un model polític on el ciutadà pot legislar directament i l'altre, on el ciutadà legisla mitjançant els representants. També, s'han pogut evidenciar les mancances del sistema de govern

representatiu a l'hora de representar el ciutadà i de governar per afavorir el bé comú. Per començar, l'electorat té una posició política complexa que és difícil que coincideixi amb totalitat amb el partit polític a qui vota, el sistema en legislacions dóna llibertat a les formacions que es desvinculen de la població, el parlament no funciona per a debatre mesures sinó com a forma de mesurar el poder, el sistema partitocràtic fa dels partits una empresa que ha d'alliberar càrrega ideològica per a assegurar la rendibilitat de l'empresa, les campanyes de màrqueting de les formacions no incentiven el vot racional i, per últim, els interessos econòmics d'aquells a qui cedim el poder, poden arribar a crear situacions de corrupció i, específicament, de clientelisme polític.

Al següent capítol, he aconseguit conèixer la democràcia directa a través de la democràcia atenesa, un model polític on el ciutadà acudia a assemblees a discutir i votar les diferents mesures per la ciutat. A continuació, hem considerat el sistema per al segle XXI mitjançant la tecnologia, però hem conclòs que no era el millor model a causa del poder que tindrien els mitjans de comunicació, el poder de l'oratòria, per a influir en el vot del ciutadà. També, hem desestimat la democràcia com a icona de la llibertat.

Per últim, s'ha proposat un sistema democràtic delegatiu basat en el coneixement. Per a la seva creació, s'ha tractat d'agafar les virtuts d'ambdós sistemes.

Els resultats són satisfactoris, però per a desenvolupar l'aristodemocràcia líquida, més enllà de l'esbós que he realitzat, es necessitaria fer un treball de recerca molt més llarg que aquest. Tots els treballs poden servir com a tret de sortida pels següents, sempre es pot anar més enllà, sempre hi haurà coneixement a descobrir. Espero que en el temps que visqui, pugui viure, i potser participar, en el naixement d'un model polític que superi el d'enguany, és hora d'evolucionar. Convidaria a futurs alumnes a què m'agafessin el relleu en aquesta tasca, seria interessant la confecció d'un treball de recerca a partir d'aquest, o que contradigués aquest. En un futur, anhego reprendre l'escriptura d'assajos polítics, tornar-me a replantejar això que avui escric i potser intentar que la meva tinta esdevingui veu en el món real.

Fonts i bibliografia

És difícil trobar les fonts en les quals m'he inspirat per a realitzar aquest treball de recerca. On neixen les idees? El nostre raonament polític ve marcat per infinitat de factors: experiències, pel·lícules, llibres, històries, converses... El dia a dia modela els nostres pensaments i, a conseqüència, també a nosaltres com a éssers humans. Les fonts que anoto a continuació són aquelles que he consultat directament, però no representen ni una ínfima part de les fonts que realment m'han portat a escriure aquest treball.

Libres:

- BASSES, Antoni; ORRIOLS, Lluís; REQUEJO, Ferran *El sentit de la política*. Editorial Arcadia, 2016.
- BRYAN, CAPLAN - *El mito del votante racional: por qué las democracias eligen malas políticas*.
- CAMUS, Albert - *El mito de Sisifo*. Alianza editorial, 2012.
- CANFORA, Luciano - *El mundo de Atenas*. Editorial Anagrama, 2014
- CAPELLÀ SOLER, Margalida - *Grec 1*. Editorial Teide, Barcelona 2005.
- MAQUIAVELO, NICOLÁS - *El príncipe*. Alianza Editorial 2010
- MORO, Tomás - *Utopía*. Penguin Random House, 2012.
- ONFRAY, Michel - *Antimanual de filosofía*
- PLATÓ - *La república*. Alianza Editorial, 2015.
- ZWEIG, STEFAN - *Els ulls del germà etern*. Quaderns de crema, 2012.

Pel·lícules:

- WELLES, Orson - *Citizen Kane*, 1941.

Vídeos:

- Canal de YouTube “*The school of life*” de l’empresa del mateix nom fundada per Alain Botton.
  - PHILOSOPHY - Plato (20/10/14)
<https://www.youtube.com/watch?v=VDiyQub6vpw&list=PLwxNMb28XmpfEr2zNKQfU97eyEs70krSb&index=1>
  - Why Socrates Hated Democracy (28/11/14)
<https://www.youtube.com/watch?v=fLJBzhcSWTk>
  - PHILOSOPHY - Sartre (7/11/14)
<https://www.youtube.com/watch?v=3bQsZxDQgzU>
  - PHILOSOPHY - Albert Camus (15/05/15)
<https://www.youtube.com/watch?v=jQOfbObFOCw&t=1s>
  - SOCIOLOGY - Alexis de Tocqueville (12/07/17)
<https://www.youtube.com/watch?v=Rzr3AOtFA8o>
  - POLITICAL THEORY - Jean Jacques Rousseau (14/09/15)
<https://www.youtube.com/watch?v=81KfDXTTtXE>
- Canal de YouTube “#WHYMAPS”
  - No veas este vídeo si vas a votar hoy: #WHYDEMOCRACY (09/02/16)
<https://www.youtube.com/watch?v=k8vVEbCquMw&t=2s>
  - Qué es REALMENTE la democracia: #WHYDEMOCRACY
https://www.youtube.com/watch?v=UoP_mSIHqTY

- Canal de YouTube “Nerdwriter1”
  - Why Donald Trump Is A Gift To Democracy (23/09/15)
https://www.youtube.com/watch?v=9Tji1g0WrPw&list=PLwg4AG1KkgLz2pLNCT97EbZqwCgnTV_kR&index=6

Pàgines web:

- <http://whymaps.net/>
  - <http://whymaps.net/post/139038717887/algunas-cosas-interesantes-sobre-whydemocracy>
  - <http://whymaps.net/post/139058818077/mi-padre-ya-ha-visto-el-v%C3%ADdeo>
- <http://www.democracialiquida.org/>
- <https://communitywiki.org/wiki/LiquidDemocracy>

La font principal del treball ha estat la Viquipèdia, la popular enciclopèdia digital. Amb aquesta eina, he adquirit el coneixement i, el seu sistema d'enllaços, m'ha facilitat la descoberta i relació de conceptes.

Agraïments

He d'agrair i alhora dedicar aquest treball al gremi de professors. Gràcies per exercir aquesta professió tan important per la societat, cultiveu el futur de tots. Gràcies, també, per haver fet de mi la persona que avui sóc, hi ha paraules vostres que m'acompanyen encara ara, després dels anys, i que espero que m'acompanyin sempre. De tot cor, voldria felicitar els següents professors per la seva feina i la influència positiva que han tingut en mi. La creació d'una llista d'aquest tipus és perillosa, probablement em deixaré noms importants, però ho havia d'intentar.

Natàlia, Ms Sandra, Joan Carbonés, Mr Ben, Mr Peter, Mr Néstor, Raimon Romaní, Elena, Sílvia Saavedra, Guiomar Manchó, Santi Pons, Òscar Rocca, Carles Medina, Jordi Bernadó, Àlex Losada, Lutxi Almodóvar, Anna Cerdà, Xavier Aballí, Maria Camprubí, Jordi Esgleas, Sandra Carbonell, Jordi Vilar, Clara Soler, Daniel Agudo, Geoffrey Cowper i Margalida Capellà, gràcies.